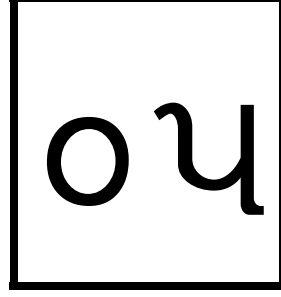

अग्रता क्रमः

इलेटर इधल

विभाग - सामाजिक न्याय अने अधिकारीता विभाग
तारांकित प्रश्न क्रमांक:- १५/४/१७८३

विधानसभा गृहमां जवाब आपवानी

तारीख:- २५/०२/२०२४

१५मी गुजरात विधानसभा

प्रश्न - जेडा जिल्लामां दिव्यांग लग्न सहाय योजना

प्रश्न पूछनार सभ्यश्री अने तेमनो मत विस्तार -
श्री योगेन्द्रसिंह परमार (ठासरा)

ક્રમ	પ્રશ્નો	જવાબપાનાનંબર
૧	પ્રશ્ન	4
૨	પ્રશ્નનો જવાબ	4
૩.૧	પૂરક પ્રશ્ન -૧ ધારાસભ્યશ્રી - દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ છેલ્લા એક વર્ષમાં ખેડા જિલ્લામાં તાલુકાવાર કેટલી અરજીઓ મળેલ અને કેટલી રકમ ચૂકવવામાં આવી?	5
૩.૨	પૂરક પ્રશ્ન -૨ ધારાસભ્યશ્રી - દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય આપવાની યોજના હેઠળ સમગ્ર રાજ્યમાં છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષમાં કેટલા લાભાર્થીઓને કેટલી સહાય ચૂકવવામાં આવી?	6
૩.૩	પૂરક પ્રશ્ન -૩ ધારાસભ્યશ્રી - દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય આપવાની યોજના હેઠળ ખેડા જિલ્લામાં છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષમાં કેટલા લાભાર્થીઓને કેટલી સહાય ચૂકવવામાં આવી?	7
૩.૪	પૂરક પ્રશ્ન -૪ ધારાસભ્યશ્રી - દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ અને વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ માં ફાળવેલ ભૌતિક લક્ષ્યાંક કેટલો હતો અને તેની સામે કેટલા લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો ભૌતિક લક્ષ્યાંક સામે મેળવેલ સિદ્ધિની ટકાવારી ?	8
૪.૧	પૂરક માહિતી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના	9

ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય

તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: 15/4/1793

વિષય:

ખેડા જિલ્લામાં દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના

સૂચના મળ્યાની તારીખ:	વિભાગે ઓનલાઇન જવાબ મોકલાવવાની છેલ્લી તારીખ	પ્રશ્ન દાખલ કર્યાની તારીખ
19/01/2024	20/02/2024	06/02/2024
*15/4/1793	શ્રી યોગેન્દ્રસિંહ પરમાર (ઠાસરા)	

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા જાણાવવા કૃપા કરશે કે:-

માનનીય સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા મંત્રીશ્રી જાણાવવા કૃપા કરશે કે :-

- (૧) ખેડા જિલ્લામાં વર્ષ-૨૦૨૩માં દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ કેટલી અરજીઓ મળી,
- (૨) તે પૈકી કેટલી અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવી, અને
- (૩) તે પેટે કેટલી રકમ ચુકવવામાં આવી?

5

ખેડા જિલ્લામાં દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના

*15/4/1793 શ્રી યોગેન્દ્રસિંહ પરમાર (ઠાસરા) : માનનીય સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રીશ્રી જણાવવા કૃપા કરશે કે :-

ક્રમ	જવાબ
(૧) ખેડા જિલ્લામાં વર્ષ-૨૦૨૩ માં દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ કેટલી અરજીઓ મળી,	(૧) ૪૨
(૨) તે પૈકી કેટલી અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવી, અને	(૨) ૪૨
(૩) તે પેટે કેટલી રકમ ચુકવવામાં આવી?	(૩) ૨૧૦૦૦૦૦

અગ્રતાક્રમ - ૦૫

પૂરક પ્રશ્ન. ૧

પૂછનાર માન.ધારાસભ્યશ્રી - શ્રી યોગેન્દ્ર સિંહ પરમાર (ઠાસરા)

પૂરક પ્રશ્ન-૧ દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય છેદા એક વર્ષમાં ખેડા જિલ્લામાં તાલુકાવાર કેટલી અરજીઓ મળેલ અને કેટલી રકમ ચૂકવવામાં આવી

જવાબ: માન. અધ્યક્ષશ્રી,

તાલુકાનું નામ	મળેલ અરજીઓ	ચુકવેલ સહાયની કુલ રકમ (લાખમાં)
કપડવંજ	૧૨	૬.૦૦
કઠલાલ	૪	૨.૦૦
ખેડા	૪	૨.૦૦
મહુધા	૩	૧.૫૦
માતર	૩	૧.૫૦
મહેમદાવાદ	૬	૩.૦૦
નડીઆદ -ગ્રામ્ય	૫	૨.૫૦
નડીઆદ-શહેર	૩	૧.૫૦
વસો	૨	૧.૦૦
કુલ	૪૨	૨૧.૦૦

- આ યોજના હેઠળ દિવ્યાંગ થી દિવ્યાંગ વ્યક્તિ પરસ્પર એક બીજા સાથે લગ્ન કરે ત્યારે યુગલની બન્ને વ્યક્તિને રૂ.૫૦,૦૦૦/- + રૂ.૫૦,૦૦૦/- કુલ ૧,૦૦,૦૦૦/- સહાય મળવાપાત્ર છે.
- દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિ એક બીજા સાથે લગ્ન કરે તેવા કિસ્સામાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિને રૂ.૫૦,૦૦૦/-ની સહાય આપવામાં આવે છે.
- લાભાર્થીઓને સહાય DBT મારફતે સીધાજ બેંક અકાઉન્ટમાં જમા કરવામાં આવે છે

પૂછનાર માન.ધારાસભ્યશ્રી -

પૂરક પ્રશ્ન-૨ દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય આપવાની યોજના હેઠળ સમગ્ર રાજ્યમાં છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષમાં કેટલા લાભાર્થીઓને કેટલી સહાય ચૂકવવામાં આવી?

જવાબ: માન. અધ્યક્ષશ્રી,

દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય આપવાની યોજના હેઠળ ગુજરાત રાજ્યમાં છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં ૭૨૧૨ લાભાર્થીઓને રૂપિયા ૩૪૯૭.૪૦ લાખ ની સહાય ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	વર્ષ	લાભાર્થીઓની સંખ્યા	ચૂકવેલ સહાયની રકમ (રૂ. લાખમાં)
૧	૨૦૧૮-૧૯	૧,૨૩૬	૫૪૪.૨૦
૨	૨૦૧૯-૨૦	૧,૬૭૩	૮૧૪.૫૦
૩	૨૦૨૦-૨૧	૧,૧૯૯	૫૮૭.૫૦
૪	૨૦૨૧-૨૨	૧,૫૬૫	૭૮૨.૨૦
૫	૨૦૨૨-૨૩	૧૫૩૯	૭૬૯.૫૦
કુલ		૭૨૧૨	૩૪૯૭.૪૦

પૂછનાર માન.ધારાસભ્યશ્રી -

પૂરક પ્રશ્ન-૩ દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય આપવાની યોજના હેઠળ ખેડા જિલ્લામાં છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષમાં કેટલા લાભાર્થીઓને કેટલી સહાય ચૂકવવામાં આવી?

જવાબ: માન. અધ્યક્ષશ્રી,

દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય આપવાની યોજના હેઠળ ખેડા જિલ્લામાં છેલ્લા પાંચ નાણાકીય વર્ષમાં ૨૦૪ લાભાર્થીઓને રૂપિયા ૯૮.૧૦ લાખ ની સહાય ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ક્રમ	વર્ષ	લાભાર્થીઓની સંખ્યા	ચૂકવેલ સહાયની રકમ (રૂ. લાખમાં)
૧	૨૦૧૮-૧૯	૫૬	૨૪.૭૦
૨	૨૦૧૯-૨૦	૪૪	૨૧.૭૦
૩	૨૦૨૦-૨૧	૨૧	૧૦.૫૦
૪	૨૦૨૧-૨૨	૩૯	૧૯.૨૦
૫	૨૦૨૨-૨૩	૪૪	૨૨.૦૦
કુલ		૨૦૪	૯૮.૧૦

પૂછનાર માન.ધારાસભ્યશ્રી -

પૂરક પ્રશ્ન-૪ દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ અને વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ માં ફાળવેલ ભૌતિક લક્ષ્યાંક કેટલો હતો અને તેની સામે કેટલા લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો ભૌતિક લક્ષ્યાંક સામે મેળવેલ સિદ્ધિની ટકાવારી?

જવાબ: માન. અધ્યક્ષશ્રી,

- દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨માં ૧૫૦૦ ભૌતિક લક્ષ્યાંક ફાળવવામાં આવેલ તે પૈકી ૧,૫૬૫ લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો ભૌતિક લક્ષ્યાંક સામે ૧૦૪.૩૩% સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરેલ છે
- દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩માં ૧૫૦૦ ભૌતિક લક્ષ્યાંક ફાળવવામાં આવેલ તે પૈકી ૧,૫૩૯ લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો ભૌતિક લક્ષ્યાંક સામે ૧૦૨.૬૦% સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરેલ છે.

દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના

જવાબ: માન.અધ્યક્ષશ્રી,

આ યોજનાની હાલની વિગતો

- સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, ગાંધીનગરના ઠરાવ ક્રમાંક: અપગ/૧૦૨૦૧૩/૮૦૩૯૬૦/ન.બા.-૮/છ-૧, તા.૩૧/૦૭/૨૦૧૪ ના ઠરાવથી દિવ્યાંગથી દિવ્યાંગ અને દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિઓને લગ્ન માટે આર્થિક સહાય આપવા માટે આ યોજના અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે.

હેતુ

- દિવ્યાંગથી દિવ્યાંગ અને દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિઓ સમાજમાં સન્માનપૂર્વક જીવી શકે તે હેતુથી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે.

આ યોજના હેઠળ હાલમાં સહાય મેળવવાની પાત્રતા

- કન્યાની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી ઉપર અને છોકરાની ઉંમર ૨૧ વર્ષથી વધુ હોવી જોઈએ.
- યોજનાનો લાભ ફક્ત એક જ વખત (યુગલ દીઠ) મળવાપાત્ર રહેશે.
- લગ્ન થયા તારીખથી બે વર્ષની સમય મર્યાદામાં અરજી કરવાની રહે છે.

ક્રમ	દિવ્યાંગતા	દિવ્યાંગતાની ટકાવારી
૧	અંધત્વ (Blindness)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨	આનુવંશિક કારણોથી થતો સ્નાયુક્ષય (Muscular Dystrophy)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
	સંભળવાની ક્ષતિ (Hearing Impairment)	૭૧ થી ૧૦૦ ટકા
૪	ક્રોનિક ન્યુરોલોજીકલ સ્થિતિ (Chronic Neurological Condition)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૫	સામાન્ય ઈજા જીવલેણ રક્તસ્ત્રાવ (Hemophilia)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૬	ઓછી દ્રષ્ટી (Low Vision)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ

૭	દુજારી સ્નાયુબદ્ધ કઠોરતા (Parkinson"s Disease)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૮	બૌદ્ધિક અસમર્થતા (Intellectual Disability)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૯	હિમોગ્લોબિનની ઘટેલી માત્રા (Thelassemia)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૦	રક્તપિત-સાજા થયેલ (Leprosy Cured person)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૧	દીર્ઘ કાલીન અનેમિયા (Sickle Cell Disease)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૨	એસીડના હુમલાનો ભોગ બનેલા (Acid Attack Victim)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૩	હલન ચલન સાથેની અશક્તતા (Locomotor Disability)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૪	સેરેબ્રલપાલ્સી (Cerebral palsy)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૫	વામનતા (Dwarfism)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૬	માનસિક બિમાર (Mental Illness)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૭	બહુવિધ સ્કલેરોસિસ-શરીરની પેશીઓ કઠણ થવાની વિકૃતિ (Multiple Sclerosis)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૮	ખાસ અભ્યાસ સંબંધિત દિવ્યાંગતા (Specific Learning Disabilities)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૯	વાણી અને ભાષાની અશક્તતા (Speech and Language Disability)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨૦	ચેતાતંત્ર-ન્યુરોનીવિકાસલક્ષી સ્થિતિમાં ક્ષતિ (Autism Spectrum Disorder)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨૧	બહેરા અંધત્વ સહિત અનેક અપંગતા	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ

(Multiple Disabilities Including Deaf Blindness)	
---	--

- આ યોજનાનો લાભ ૨૧ પ્રકારની દિવ્યાંગતા ધરાવતા વ્યક્તિઓને આપવામાં આવે છે.

આ યોજના હેઠળ મળવાપાત્ર સહાય

- આ યોજના હેઠળ દિવ્યાંગ થી દિવ્યાંગ વ્યક્તિ પરસ્પર એક બીજા સાથે લગ્ન કરે ત્યારે યુગલની બંને વ્યક્તિને રૂ.૫૦,૦૦૦/- + રૂ.૫૦,૦૦૦/- સહાય મળવાપાત્ર છે.
- દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિ એક બીજા સાથે લગ્ન કરે તેવા કિસ્સામાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિને રૂ.૫૦,૦૦૦/-ની સહાય આપવામાં આવે છે.

આ યોજનાનાં અરજી પત્રક

- આ યોજના હેઠળ ચાલુ વર્ષ દરમિયાન esamajkalyan.gujarat.gov.in પોર્ટલ પર ઓનલાઇન અરજી સ્વીકારવામાં કરવામાં આવે છે. જેથી લાભાર્થીઓ પોતાના ઘરે બેઠા પણ અરજી કરી શકે છે. તેમ છતાં જે લાભાર્થીઓ જાતે ઓનલાઇન અરજી કરી શકતા નથી. તેવા લાભાર્થીઓની અરજી જીલ્લા કચેરી ખાતે રૂબરૂમાં ઓનલાઇન કરી આપવામાં આવે છે.
- ડિજિટલ સેવા સેતુ કાર્યક્રમ અંતર્ગત ઇ-ગ્રામ કેન્દ્ર મારફતે પણ ઓનલાઇન અરજી સ્વીકારવામાં આવે છે.
- ઓનલાઇન અરજીઓની ચકાસણી કરી સહાય મંજૂર કરવાની સત્તા જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીને છે.

સહાય કેવી રીતે આપવામાં આવે છે.

- આ યોજના હેઠળ લાભાર્થીને જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારી દ્વારા લાભાર્થીના બેંક એકાઉન્ટમાં સહાય આપવામાં આવે છે.

યોજનાની શરૂઆતથી અત્યાર સુધીની વિગતો

ક્રમ	વર્ષ	ઠરાવની તારીખ	ઠરાવની વિગત
૧	૨૦૧૪	૩૧/૦૭/૨૦૧૪	<ul style="list-style-type: none"> ● આ યોજના હેઠળ કન્યાની ઉંમર અચૂક રીતે ૧૮ વર્ષથી ઉપર અને છોકરાની ઉંમર ૨૧ વર્ષથી વધુ હોવી જોઈએ. ● આ યોજનાનો લાભ તમામ વર્ગની બહેનોને મળવાપાત્ર થશે.
૨	૨૦૧૫	૧૬/૦૮/૨૦૧૫	<ul style="list-style-type: none"> ● કન્યાની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી ઉપર અને છોકરાની ઉંમર ૨૧ વર્ષથી વધુ હોવી જોઈએ એમ ઠરાવવામાં આવેલ. ● ૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતા દિવ્યાંગોને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવેલ. ● સહાયની રકમ રૂ.૨૦૦૦૦/- મળવાપાત્ર રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવેલ. ● ગરીબી રેખા નીચે જીવતા/નબળી આર્થિક સ્થિતિ ધરાવતા અરજદારોને સહાય મંજૂર કરવામાં અગ્રતા આપવાની રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવેલ. ● આ યોજનાના અસરકારક અમલીકરણ માટે આવકની મર્યાદા ગ્રામ્ય કક્ષાએ રૂ.૪૭૦૦૦/- અને શહેરી કક્ષાએ રૂ. ૬૮૦૦૦/- રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવેલ.
૩	૨૦૧૬	૨૧/૦૫/૨૦૧૬	<ul style="list-style-type: none"> ● દિવ્યાંગથી દિવ્યાંગ અને દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિની લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૪૭૦૦૦/- અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૬૮૦૦૦/- આવક મર્યાદાનું ધોરણ લાગુ હતું તે નાબુદ કરવામાં આવેલ. ● દિવ્યાંગથી દિવ્યાંગ અને દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિઓને લગ્ન માટે આર્થિક સહાય યોજના હેઠળ

			<p>દિવ્યાંગથી દિવ્યાંગ વ્યક્તિ પરસ્પર એક બીજા સાથે લગ્ન કરે ત્યારે યુગલ પૈકી એક વ્યક્તિને રૂ. ૨૦૦૦૦/-ની આર્થિક સહાય આપવામાં આવતી હતી. જેમાં સુધારો કરીને હવે યુગલ દીઠ બંને વ્યક્તિને સહાય મળવાપાત્ર થશે તેમજ સહાયની રકમ રૂ. ૨૦૦૦૦/- થી વધારી રૂ. ૫૦૦૦૦/- કરવામાં આવી. યુગલ દીઠ બંને વ્યક્તિને રૂ. ૫૦૦૦૦/- + ૫૦૦૦૦/- સહાય મળવાપાત્ર થશે તેમજ દિવ્યાંગથી સામાન્ય વ્યક્તિ એક બીજા સાથે લગ્ન કરે તેવા કિસ્સામાં દિવ્યાંગ વ્યક્તિને રૂ. ૫૦૦૦૦/- સહાય મળવાપાત્ર થશે એમ ઠરાવવામાં આવેલ.</p>															
૪	૨૦૧૮	૨૧/૦૮/૨૦૧૮	<ul style="list-style-type: none"> દિવ્યાંગ થી દિવ્યાંગ તથા સામાન્ય વ્યક્તિથી દિવ્યાંગ લગ્ન કરે ત્યારે નીચે મુજબ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી ગણવાનું ઠરાવવામાં આવેલ છે. <table border="1"> <thead> <tr> <th>દિવ્યાંગતાનો પ્રકાર</th> <th>દિવ્યાંગતાની શ્રેણી</th> <th>દિવ્યાંગતાની ટકાવારી</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>અસ્થિવિષયક દિવ્યાંગતા</td> <td>-</td> <td>૪૦ ટકા</td> </tr> <tr> <td>દ્રષ્ટિવિષયક</td> <td>૬/૬૦ અથવા ૨૦/૨૦૦ થી વધુ ન હોય</td> <td>૮૦ ટકા કે તેથી વધુ અંધત્વ</td> </tr> <tr> <td>શ્રવણમંદ</td> <td>૭૧ ડેસીબલ કે તેથી વધુ</td> <td>૭૧ થી ૧૦૦ ટકા</td> </tr> <tr> <td>મંદબુદ્ધિ (માનસિક મંદતા)</td> <td>૫૦-૭૦ બુદ્ધિઆંક</td> <td>૫૦ ટકા</td> </tr> </tbody> </table>	દિવ્યાંગતાનો પ્રકાર	દિવ્યાંગતાની શ્રેણી	દિવ્યાંગતાની ટકાવારી	અસ્થિવિષયક દિવ્યાંગતા	-	૪૦ ટકા	દ્રષ્ટિવિષયક	૬/૬૦ અથવા ૨૦/૨૦૦ થી વધુ ન હોય	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ અંધત્વ	શ્રવણમંદ	૭૧ ડેસીબલ કે તેથી વધુ	૭૧ થી ૧૦૦ ટકા	મંદબુદ્ધિ (માનસિક મંદતા)	૫૦-૭૦ બુદ્ધિઆંક	૫૦ ટકા
દિવ્યાંગતાનો પ્રકાર	દિવ્યાંગતાની શ્રેણી	દિવ્યાંગતાની ટકાવારી																
અસ્થિવિષયક દિવ્યાંગતા	-	૪૦ ટકા																
દ્રષ્ટિવિષયક	૬/૬૦ અથવા ૨૦/૨૦૦ થી વધુ ન હોય	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ અંધત્વ																
શ્રવણમંદ	૭૧ ડેસીબલ કે તેથી વધુ	૭૧ થી ૧૦૦ ટકા																
મંદબુદ્ધિ (માનસિક મંદતા)	૫૦-૭૦ બુદ્ધિઆંક	૫૦ ટકા																
૫	૨૦૧૮	૨૭/૧૨/૨૦૧૮	<ul style="list-style-type: none"> દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ ૨૧ પ્રકારની દિવ્યાંગતા 															

મુજબ યોજનાનો લાભ આપવા બાબતે દિવ્યાંગતાની પાત્રતા નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

	દિવ્યાંગતા	દિવ્યાંગતાની ટકાવારી
૧	અંધત્વ (Blindness)	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨	આનુવંશિક કારણોથી થતો સ્નાયુક્ષય (Muscular Dystrophy)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૩	સાંભળવાની ક્ષતિ (Hearing Impairment)	૭૧ થી ૧૦૦ ટકા
૪	ક્રોનિક ન્યુરોલોજીકલ સ્થિતિ (Chronic Neurological Condition)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૫	સામાન્ય ઈજા જીવલેણ રક્તસ્રાવ (Hemophilia)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૬	ઓછી દ્રષ્ટી (Low Vision)	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ
૭	દુજારી સ્નાયુબદ્ધ કઠોરતા (Parkinson's Disease)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૮	બૌદ્ધિક અસમર્થતા (Intellectual	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ

				Disability)	
			૯	હિમોગ્લોબિનની ઘટેલી માત્રા (Thalassemia)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૦	રક્તપિત-સાજા થયેલ (Leprosy Cured person)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૧	દીર્ઘ કાલીન અનેમિયા (Sickle Cell Disease)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૨	એસીડના હુમલાનો ભોગ બનેલા (Acid Attack Victim)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૩	હલન ચલન સાથેની અશક્તતા (Locomotor Disability)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૪	સેરેબ્રલપાલ્સી (Cerebral palsy)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૫	વામનતા (Dwarfism)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૬	માનસિક બિમાર (Mental Illness)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
			૧૭	બહુવિધ સ્કલેરોસિસ-શરીરની પેશીઓ કઠણ થવાની વિકૃતિ (Multiple	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ

				Sclerosis)							
			૧૮	ખાસ અભ્યાસ સંબંધિત વિકલાંગતા (Specific Learning Disabilities)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ						
			૧૯	વાણી અને ભાષાની અશક્તતા (Speech and Language Disability)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ						
			૨૦	ચેતાતંત્ર- ન્યુરોનીવિકાસલક્ષી સ્થિતિમાં ક્ષતિ (Autism Spectrum Disorder)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ						
			૨૧	બહેરા અંધત્વ સહિત અનેક અપંગતા (Multiple Disabilities Including Deaf Blindness)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ						
૬	૨૦૨૦	૨૯/૦૭/૨૦૨૦	<ul style="list-style-type: none"> દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ દિવ્યાંગતાની ટકાવારીમાં નીચે મુજબનો સુધારો કરવામાં આવ્યો. <table border="1"> <thead> <tr> <th>ક્રમ</th> <th>દિવ્યાંગતાનું નામ</th> <th>સુધારેલ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>૧</td> <td>અંધત્વ</td> <td>૪૦ ટકા કે તેથી વધુ</td> </tr> </tbody> </table>			ક્રમ	દિવ્યાંગતાનું નામ	સુધારેલ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી	૧	અંધત્વ	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
ક્રમ	દિવ્યાંગતાનું નામ	સુધારેલ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી									
૧	અંધત્વ	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ									

				(Blindness)	દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર થશે.
			૨	ઓછી દ્રષ્ટિ(low vision)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર થશે.
૭	૨૦૨૦	૧૯/૧૦/૨૦૨૦	<ul style="list-style-type: none"> દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ લગ્નની તારીખથી બે વર્ષની સમયમર્યાદામાં અરજી કરવાની રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું. બે અલગ અલગ જિલ્લામાં રહેતી દિવ્યાંગ વ્યક્તિના લગ્નના કિસ્સામાં દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજનાનો લાભ મેળવવા માટેની અરજી દંપતીએ લગ્ન બાદના દિવ્યાંગ દંપતીના કાયમી વસવાટના જિલ્લામાં કરવાની રહેશે. અરજી મંજૂર કરનાર જિલ્લાના જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીએ અન્ય જિલ્લાના જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીને અરજી મંજૂર કર્યાની જાણ કરવાની રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું. દિવ્યાંગ અરજદાર અન્ય રાજ્યમાંથી દિવ્યાંગ સ્ત્રી જોડે લગ્ન કરે તેવા કિસ્સામાં બંને દિવ્યાંગ પતિ- પત્નીને આ યોજનાનો લાભ નિયત પુરાવા રજૂ કરેથી મળવાપાત્ર રહેશે. દિવ્યાંગ અરજદાર અન્ય રાજ્યમાંથી દિવ્યાંગ સ્ત્રી જોડે લગ્ન કરે તેવા કિસ્સામાં અરજદારે સ્ત્રી પાસેથી જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીશ્રીએ સ્ત્રી લાભાર્થીએ તેના રાજ્યમાંથી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય મેળવેલ નથી તે અંગેની બાંહેધરી મેળવી લેવાની રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું. આ યોજનાનો લાભ લેવા માટે અરજદારે લગ્ન નોંધણી અંગેનું સક્ષમ સત્તામંડળનું પ્રમાણપત્ર ફરજિયાત પાલો રજૂ કરવાનું રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું. 		

૮	૨૦૨૦	૧૦/૧૨/૨૦૨૦	<ul style="list-style-type: none"> આ યોજનાને ડિજિટલ ગુજરાત પોર્ટલ પરથી ડીજિટલ સેવા સેતુ અંતર્ગત ઇ- ગ્રામ કેન્દ્રો મારફત એક જ દિવસમાં અપાય તેવી સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું.
૯	૨૦૨૨	૧૬/૦૩/૨૦૨૨	<ul style="list-style-type: none"> આ યોજના હેઠળ અરજી સાથે રજુ કરવાના આધાર પુરાવામાં બંનેનો સંયુક્ત ફોટો/લગ્ન કંકોત્રીની જોગવાઈ રદ કરવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું.

આ યોજનાની પાત્રતાનાં ધોરણોમાં ક્યારે ક્યારે સુધારો કરવામાં આવ્યો ?

- તા. ૨૬/૦૮/૨૦૧૫ થી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના હેઠળ ૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળશે એમ ઠરાવવામાં આવેલ
- તા.૨૧/૦૮/૨૦૧૮ થી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના માટે દિવ્યાંગતાની ટકાવારી નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવેલ

દિવ્યાંગતાનો પ્રકાર	દિવ્યાંગતાની શ્રેણી	દિવ્યાંગતાની ટકાવારી
અસ્થિવિષયક દિવ્યાંગતા	-	૮૦ ટકા
દ્રષ્ટિવિષયક દિવ્યાંગતા	૬/૬૦ અથવા ૨૦/૨૦૦ થી વધુ ન હોય	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ અંધત્વ
શ્રવણમંદ	૭૧ ડેસીબલ કે તેથી વધુ	૭૧ થી ૧૦૦ ટકા
મંદબુદ્ધિ (માનસિક મંદતા)	૫૦-૭૦ બુદ્ધિઆંક	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ.

- તા. ૨૭/૧૨/૨૦૧૯ થી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજના માટે ૨૧ પ્રકારની દિવ્યાંગતા મુજબ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવેલ.

ક્રમ	દિવ્યાંગતા	દિવ્યાંગતાની ટકાવારી
૧	અંધત્વ (Blindness)	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨	આનુવંશિક કારણોથી થતો સ્નાયુક્ષય (Muscular Dystrophy)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૩	સાંભળવાની ક્ષતિ (Hearing Impairment)	૭૧ થી ૧૦૦ ટકા
૪	ક્રોનિક ન્યુરોલોજીકલ સ્થિતિ (Chronic Neurological Condition)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૫	સામાન્ય ઈજા જીવલેણ રક્તસ્ત્રાવ (Hemophilia)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૬	ઓછી દ્રષ્ટી (Low Vision)	૮૦ ટકા કે તેથી વધુ

૭	દ્યુજારી સ્નાયુબદ્ધ કઠોરતા (Parkinson"s Disease)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૮	બૌદ્ધિક અસમર્થતા (Intellectual Disability)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૯	હિમોગ્લોબિનની ઘટેલી માત્રા (Thelassemia)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૦	રક્તપિત-સાજા થયેલ (Leprosy Cured person)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૧	દીર્ઘ કાલીન અનેમિયા (Sickle Cell Disease)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૨	એસીડના હુમલાનો ભોગ બનેલા (Acid Attack Victim)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૩	હલન ચલન સાથેની અશક્તતા (Locomotor Disability)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૪	સેરેબ્રલપાલ્સી (Cerebral palsy)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૫	વામનતા (Dwarfism)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૬	માનસિક બિમાર (Mental Illness)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૭	બહુવિધ સ્કલેરોસિસ-શરીરની પેશીઓ કઠણ થવાની વિકૃતિ (Multiple Sclerosis)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૮	ખાસ અભ્યાસ સંબંધિત વિકલાંગતા (Specific Learning Disabilities)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૧૯	વાણી અને ભાષાની અશક્તતા (Speech and Language Disability)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨૦	ચેતાતંત્ર-ન્યુરોનીવિકાસલક્ષી સ્થિતિમાં ક્ષતિ (Autism Spectrum Disorder)	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ
૨૧	બહેરા અંધત્વ સહિત અનેક અપંગતા (Multiple Disabilities Including Deaf	૫૦ ટકા કે તેથી વધુ

	Blindness)	
--	------------	--

- તા. ૨૯/૦૭/૨૦૨૦ થી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજનામાં દિવ્યાંગતાની ટકાવારી નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવેલ

ક્રમ	દિવ્યાંગતાનું નામ	સુધારેલ દિવ્યાંગતાની ટકાવારી
૧	અંધત્વ (Blindness)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર થશે.
૨	ઓછી દ્રષ્ટિ(low vision)	૪૦ ટકા કે તેથી વધુ દિવ્યાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિને આ યોજનાનો લાભ મળવાપાત્ર થશે.

- તા. ૧૯/૧૦/૨૦૨૦ થી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજનામાં લગ્ન કર્યા તારીખથી બે વર્ષની સમય મર્યાદામાં અરજી કરવાની રહેશે અને યોજનાનો લાભ લેવા માટે અરજદારે લગ્ન નોંધણી અંગેનું સક્ષમ સત્તામંડળનું પ્રમાણપત્ર ફરજિયાત પણે રજુ કરવાનું રહેશે એમ ઠરાવવામાં આવ્યું.
- તા. ૧૬/૦૩/૨૦૨૨ થી દિવ્યાંગ લગ્ન સહાય યોજનામાં અરજી સાથે રજુ કરવાના આધાર પુરાવામાં બંનેનો સંયુક્ત ફોટો/લગ્ન કંકોત્રીની જોગવાઈ રદ કરવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું.